

## PŘEDBĚŽNÉ BOJOVÉ NAŘÍZENÍ PRO PRŮZKUM V ASV VOJSKŮM

O nezbytnosti procesu automatizace velení je většina příslušníků velitelského sboru naší armády přesvědčena a považuje tento krok za nezbytný ke zlepšení současného stavu. Od teoretického přiznávání této skutečnosti k praktické realizaci však bývá mnohdy až příliš daleko. Je nezbytné překonávat stereotyp v myšlení, opouštět vyzkoušené a osvědčené pracovní metody, a to bývá mnohdy velice obtížné. Když k tomu připočteme, že jsou na uživatele kladeny nové a náročné úkoly, které je nutné zvládnout ještě navíc, pak je zřejmé, že prosazení takové cesty není jednoduchou záležitostí.

Domnívám se, že obdobná situace v nedávné minulosti již nastala při zavádění formalizované dokumentace. A dnes, po delším časovém odstupu, můžeme konstatovat, že se dokumentace osvědčila a že v ČSLA není vševojskového útvaru, který by ji nevyužíval.

Zavedení polního automatizovaného systému velení vojskům výrazně zvyšuje nároky na práci vševojskového štábu taktického stupně. To se pochopitelně dotýká i zpravodajských orgánů, které jsou organicky začleněny do vševojskového podsy-  
stému a ten je základem polního automatizovaného systému velení vojskům. Uživatelé zpravodajské části jsou dnes již v podstatě seznámeni s úkony a metodami práce s operačně taktickou úlohou (OTÚ) č. 101 — Sběr a zpracování údajů o nepříteli, č. 102 — Výpočet bojového a početního složení uskupení nepřítele, č. 111

— Sběr a zpracování údajů o stavu vlastních vojsk, č. 112 — Sběr a zpracování údajů o situaci a charakteru činnosti vlastních vojsk a s některými úlohami, které souvisejí s řešením otázek ochrany proti zbraním hromadného ničení.

Není však doposud přijata operačně taktická úloha — Zpracování, dokumentování a výdej bojových rozkazů a bojových nařízení. Pro praktickou činnost zpravodajských orgánů je tato úloha stejně důležitá jako dvě základní zpravodajské operačně taktické úlohy č. 101 a 102. Proto chci objasnit podstatu prozatímní tvorby jednoho ze základních bojových průzkumných dokumentů — Předběžného bojového nařízení (PBN) pro průzkum, které zpracovává zpravodajský náčelník divize pro podřízené útvary v automatizovaném systému velení.

Jeho tvorbu v konečné podobě nyní především limituje obtížnost vstupu k programovému zabezpečení automatizovaného systému. Proto nelze řešit PBN pro průzkum takovým způsobem, jako je tomu u předchozích operačně taktických úloh, kdy je pevná a v podstatě neměnná část formuláře OTÚ vyvolána na televizní displej, doplněna služebně adresní část, zpracována proměnná část formuláře a odeslána adresátovi, u kterého se zobrazí a dokumentuje.

Proto je nezbytné hledat jinou cestu řešení, která by měla platnost do té doby, než bude přijata konečná podoba operačně taktické úlohy s bojovými rozkazy a na-

řízeními. To platí za předpokladu, že bude vyřešena i zpravodajská problematika této úlohy. K vypracování prozatímní varianty předběžného bojového nařízení pro průzkum je podle mého názoru nutné:

- připravit vhodnou strukturu dokumentu v takové podobě, aby co nejlépe vyhovovala práci zpravodajských orgánů,
- zpracovat pevnou (neměnnou) část dokumentu, který sice nebude zobrazován na displeji, ale bude k dispozici na pracovištích u zpravodajských orgánů v podobě formalizovaného dokumentu,
- vypracovat metodický návod pro tvorbu proměnné části dokumentu,
- ověřit jej v praxi a porovnat jeho výhody i nevýhody ve srovnání s dosavadním klasickým způsobem přípravy a předání předběžného bojového nařízení pro průzkum.

**Struktura předběžného bojového nařízení pro průzkum** není v odborných ani vševojskových předpisech nařízena. Zpracovává se volnou formou a jeho úroveň závisí především na zkušenostech a připravenosti zpravodajských orgánů. I pro ně jsou však závazná ustanovení předpisu Všeob-R-1, část 1, hlava 2, kde je na s. 66 uveden obsah tohoto předběžného bojového nařízení.

Myslím, že údaje v něm uvedené by se již neměly opakovat v PBN pro průzkum, protože k nim má zpravodajský náčelník pluku kdykoli přístup ve velitelsko-štábním vozidle náčelníka štábu pluku, kde je pro něho vyčleněno jedno ze tří automatizovaných pracovišť. Při jeho tvorbě je respektována zásada, že toto nařízení musí být na jedné straně postačující pro realizaci potřebných opatření a na druhé má být co nejstručnější. Jen tak lze podstatně zkracovat čas pro jeho zpracování a předání při minimálním zatěžování přenosových cest.

Na základě toho může obecná struktura PBN pro průzkum **obsahovat**:

- údaje o nepříteli,
- pásmo, hlavní úsilí a hlavní objekty průzkumu,
- jaké a kolik průzkumných orgánů připravit k činnosti a pravděpodobnou dobu jejich pohotovosti k plnění úkolů,
- místo a dobu doručení bojového nařízení pro průzkum,
- další nezbytná opatření.

V souladu s obecnou strukturou je možné vytvořit formulář, který by v současné době nahrazoval předtisk formuláře, jenž je zobrazován na televizním displeji ve velitelsko-štábním vozidle MP-21 M3 zpravodajského náčelníka divize (zpracovatele dokumentu). Předtisk mu umožní rychlé

zpracování a předání proměnné části PBN pro průzkum. Kromě toho umožňuje zpravodajskému náčelníkovi pluku včas přenést potřebné údaje (ze zobrazovacího displeje nebo z tiskárny) na připravený předtisk formuláře, popřípadě přímo na mapu. Varianta PBN pro průzkum upraveného pro práci v automatizovaném systému — viz **tabulku 1**.

Zpravodajský náčelník divize před zpracováním PBN pro průzkum má potřebné podklady, tj. ví, že: bude zpracovávat toto nařízení pro pluky (číslo 1) při zasazení divize z druhého sledu armády do útoku; velitelské stanoviště divize je např. 14. června v 11.05 hodin v prostoru X1Y1. Tyto údaje jsou zpracovány z mapy 1:100 000, rok jejího vydání 1976. 2. as v průběhu předcházejících bojů přešel k vedení boje na zdrženou v celém pásmu bojové činnosti se všemi divizemi v prvním sledu. V předpokládaném útočném pásmu divize se brání část sil 1. horské divize. Svazky a útvary 2. as se snaží úpornou obranou zpomalit postup útočící 2. A a vytvořit tak potřebné podmínky pro přísun a zasazení operačních záloh — 5. as. Pásmo průzkumu pro jeden z pluků prvního sledu stanovil vpravo X2Y2, X3Y3, vlevo X4Y4, X5Y5. Hlavní úsilí průzkumu určí pro pluk na směru X6Y6, X7Y7, X8Y8. Hlavními objekty průzkumu pro pluk je velitelské stanoviště 22. mechanizované brigády, přesunutě velitelské stanoviště 1. horské divize, 225. dělostřelecký oddíl a 224. tankový prapor. Stanoví, že pluk má připravit k plnění úkolu průzkumný odřad a jednu samostatnou průzkumnou hlídku s pohotovostí k plnění úkolu tentýž den do 18.00 hodin. Bojové nařízení pro průzkum bude doručeno na velitelské stanoviště pluku v prostoru X9Y9 dne 14. června do 16.30 hodin.

Zpravodajský náčelník divize s využitím potřebných podkladů a prostředků automatizace velitelsko-štábního vozidla MP 21 M3 (především pultu pro tvorbu formalizovaných kódogramů, abecedně číslicové klávesnice, zařízení pro snímání souřadnic a televizní obrazovky pro kontrolu) připraví PBN pro průzkum k předání v automatizovaném systému.

Pro zpracování textu je vhodné používat abecedně číslicovou klávesnici, která umožňuje rychlejší zápis ve srovnání s pultem pro tvorbu formalizovaných kódogramů. K určení souřadnic je účelné používat zařízení pro snímání souřadnic, které již při jejich určení u jednoho bodu ušetří 14 pracovních úkonů na abecedně číslicové klávesnici nebo pultu pro tvorbu formalizovaných kódogramů.

Vzhledem k tomu, že kódogram může obsahovat až 402 znaků a PBN pro prů-

Tabulka 1

| KÓD | TEXT                                  | PŘEDÁVANÝ TEXT                         |
|-----|---------------------------------------|----------------------------------------|
|     |                                       | SAC<br>1 BJOE: 1026;<br>TEKCT:*        |
| 01: | PBN pro průzkum štábu X.t d           | Číslo formuláře;                       |
| 02: | Číslo                                 | Trojčísli;                             |
| 03: | VS                                    | Souřadnice;                            |
| 04: | Datum, čas                            | Datum a čas;                           |
| 05: | Mapa                                  | Index mapy;                            |
| 06: | Rok vydání                            | Čtyřčísli;                             |
| 07: | Charakteristika činnosti nepřítel     | Závěry;                                |
| 08: | Pravděpodobný záměr činnosti nepřítel | Podstata zámyslu;                      |
| 09: | Připravte se k vedení průzkumu v      | Uvést druh boje;                       |
| 10: | Pásmo průzkumu vpravo                 | Souřadnice;                            |
| 11: | Pásmo průzkumu vlevo                  | Souřadnice;                            |
| 12: | Hlavní úsilí průzkumu                 | Souřadnice;                            |
| 13: | Hlavní objekty průzkumu               | Uvést objekty nebo prostory;           |
| 14: | Připravte k zasazení průzkumné orgány | Uvést počet a druh průzkumného orgánu; |
| 15: | Pohotovost k plnění úkolu             | Datum a čas;                           |
| 16: | BN pro průzkum bude doručeno          | Datum, čas, místo;                     |
| 17: | Další opatření                        | Volnou formou*;                        |

Poznámky: – silně orámované části jsou určeny pro zpracování a předání v automatizovaném systému,  
 – SAC (služebně adresní část kódogramu),  
 – číslo formuláře (pro PBN stanoveno 1111),  
 – index mapy (pro mapu 1:50 000 index M1, 1:100 000 index M2),  
 – \* veškeré texty v ruštině,

zkum může být obsáhlejší, pak je nezbytné, aby bylo rozděleno do dvou nebo i více kódogramů.

První kódogram může zpravodajský náčelník divize odeslat příslušnému náčelníkovi pluku nebo jej uložit do paměti palubního počítače svého velitelsko-štábního vozidla a teprve po napsání obou je postupně odeslat. Podle mého názoru je první způsob výhodnější, protože neblokuje jednu z pamětí a umožňuje souběžnou práci zpravodajského náčelníka divize a pluku.

Varianata takto zpracovaného PBN – viz tabulku 2.

Po předání kódogramu, na základě symbolu v jeho služebně adresní části, informace na automatizovaném pracovišti

zpravodajského náčelníka pluku je zobrazena na displeji a dokumentována na tiskárně (může být zobrazena pouze na displeji a nebo dokumentována na tiskárně).

Zpravodajský náčelník pluku je schopen při použití předtisku dokumentu v návaznosti na přijaté informace poměrně rychle zpracovat potřebné podklady pro plnění úkolů průzkumu do vlastních dokumentů.

Podrobná analýza ověření dokumentu v praxi a vytváření jeho kladů a nedostatků by byla značně rozsáhlá. K vytvoření si názoru na tuto problematiku jsou postačující některé závěry, které z praktické činnosti ve srovnání s dosavadním způsobem jeho zpracování a předání vyplynuly. K nejpodstatnějším z nich patří:

Tabulka 2

| KÓD | TEXT                                    | PŘEDÁVANÝ TEXT                                                                                                                                                                                       |
|-----|-----------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 01: | PBN pro průzkum štábu X.td              | SAČ<br>1 БЛОК: 0126;<br>ТЕКСТ:*                                                                                                                                                                      |
| 02: | Číslo                                   | 1111;                                                                                                                                                                                                |
| 03: | VS                                      | 001;                                                                                                                                                                                                 |
| 04: | Datum, čas                              | XXXXXXX YYYYYYY;                                                                                                                                                                                     |
| 05: | Mapa                                    | 1406 1105;                                                                                                                                                                                           |
| 06: | Rok vydání                              | M2;                                                                                                                                                                                                  |
| 07: | Charakteristika činnosti nepřítele      | 1976;<br>2АК СО ВСЕМИ ДИ-<br>ВИЗИЯМИ В ПЕРВОМ<br>ЕШЕЛОНЕ ПЕРЕХО-<br>ДИТ К ЗАДЕРЖИВА-<br>ЮЩИМ БОЕВЫМ<br>ДЕЙСТВИЯМ. В ПО-<br>ЛОСЕ ДИВИЗИИ ВЕ-<br>ДУТ ОБОРОНИТЕЛЬ-<br>НЫЕ БОИ ПОДРАЗ-<br>ДЕЛЕНИЯ I ГПД; |
| 08: | Pravděpodobný zámysl činnosti nepřítele | УПОРНОЙ ОБОРО-<br>НОЙ ОСТАНОВИТЬ<br>ДВИЖЕНИЕ 2А И<br>СОЗДАТЬ УСЛОВИЯ<br>ДЛЯ ВВОДА В СРАЖЕ-<br>НИЕ 5АК;                                                                                               |
| 09: | Připravte se k vedení průzkumu v        | НАСТУПЛЕНИИ;                                                                                                                                                                                         |
| 10: | Pásmo průzkumu vpravo                   | XXXXXXX YYYYYYY,<br>XXXXXXX YYYYYYY,                                                                                                                                                                 |
| 11: | Pásmo průzkumu vlevo                    | XXXXXXX YYYYYYY,<br>XXXXXXX YYYYYYY,                                                                                                                                                                 |
| 12: | Hlavní úsilí průzkumu                   | XXXXXXX YYYYYYY,<br>XXXXXXX YYYYYYY,<br>XXXXXXX YYYYYYY;                                                                                                                                             |
| 13: | Hlavní objekty průzkumu                 | ПКП I ГПД, КП<br>22МПБР, 225АДН,<br>224ТБ;                                                                                                                                                           |
| 14: | Připravit k zasazení průzkumné orgány   | РО, ОРД;                                                                                                                                                                                             |
| 15: | Pohotovost k plnění úkolu               | 1406 1800;                                                                                                                                                                                           |
| 16: | BN p o průzkum bude doručeno            | 1406 1630 КП *;                                                                                                                                                                                      |
| 17: | Další opatření                          |                                                                                                                                                                                                      |

— zpracování dokumentu do konečné podoby, jeho předání a automatické dokumentování je výrazně rychlejší v automatizovaném systému (dokument není nutné kódovat),

— v automatizovaném systému je zabezpečeno předání dokumentu i v podmínkách REB,

— není nutné z mapy vyčítat souřadnice, které představují ve zpracovaném dokumentu více než 20 % všech použitých symbolů; údaje z mapy jsou přenášeny pomocí zařízení pro snímání souřadnic, což značně šetří čas odesílatele,

— zpracovaný dokument může být již

předem (po určité době) uložen v paměti palubního počítače,

— závažnějším nedostatkem je, že v automatizovaném systému technický proces snímání souřadnic neodpovídá potřebám zpravodajských orgánů z hlediska přesnosti snímaných souřadnic; značně se zvyšují nároky na uživatele systému, protože musí jednak ovládat dosavadní metody a formy práce a kromě toho musí znát a ovládat prostředky automatizace z hlediska technického i odborného; kromě toho je nezbytné brát v úvahu, že zatím není metodika práce zpravodajských orgánů v automatizovaném systému velení.

Pro činnost funkcionářů, kteří pracují v automatizovaném systému, je v současné době, kromě zvládnutí technické části, kterou pro svou činnost využívají, rozhodující to, aby iniciativně a aktivně hledali způsoby a metody pro co nejefektivnější využití systému ve své práci.

Cílem příspěvku bylo ukázat na jednu z variant možného zpracování předběžného bojového nařízení pro průzkum zpravodajským náčelníkem divize pro podřízené útvary v automatizovaném systému. Při současných obtížných možnostech vstupu k programovému zabezpečení a vzhledem k dalším omezujícím podmínkám je objasněna metoda jedním ze způsobů využití zpravodajské části vševojskového podsystému v praxi zpravodajských orgánů.